

Intencionalita

V čem vlastně spočívá tzv. intencionalita vědomí ? (O širším chápání intencionality, která by se neomezovala jen na vědomí, nyní nebudeme zatím uvažovat.) Předběžně můžeme říci, že jde o to, že musíme rozlišovat mezi vědomím (o něčem) a mezi tímto něčím (které si uvědomujeme). Obvykle se o onom „něčem“ mluví jako o „předmětu“ vědomí; tohoto termínu budeme užívat s velkou opatrností, neboť s ním je spjata široká problematika tzv. předmětného nebo také zpředměťujícího myšlení. Souvisí to s tím, že není tak docela jisté, že všechno, o čem (nebo také na co) můžeme myslet, je nebo dokonce musí být skutečně „předmětem“. Abychom si to dostatečně uvědomili a bychom to náležitě pochopili, je zapotřebí se poněkud blíže zabývat otázkou, co to vlastně znamená „být předmětem“ anebo „být předmětný“. A to především znamená, že nemůžeme zůstat jen v rámci vědomí a dívat se na všechno jen z této perspektivy, ale že se musíme umět na tento fenomén podívat ještě z jisté strany. A to znamená dvojí: jednak totiž musíme být schopni se na to podívat také ze strany někoho druhého, jednak ze strany onoho „předmětu“, k němuž se ve svém vědomí vztahujeme, který máme na mysli, který míníme. A protože uvažovat o někom druhém vlastně ani nemůžeme jinak, než jako o někom, k němuž se ve vědomí vztahujeme, ale který vůbec není jen součástí našeho vědomí, tj. kdo není naší představou, začneme nejdříve zcela obecně oním „předmětem“. Zároveň musíme ovšem držet v patrnosti, že to zdaleka není krok neproblematický, protože vztah k druhému nelze vtěsnat do rámce vztahu k předmětu. Ale to si ukážeme zvlášť později.

(Praha, 011104-2.)